

Высшая школа, 1991. – 176 с.

Boltianskyi B.V., Boltianska L.O. The use of active teaching methods in higher education

Summary. In connection with reformation of higher education of preparation specialists for all industries requires the native change of strategies and teaching tacticians in higher educational establishment. Accents at teaching of educational disciplines are carried on the use of active methods teaching which activate independence of looks of students, involve them in work with the large volumes of information, create the atmosphere of understanding, do students the real subjects of teaching.

Keywords: active methods of teaching, classification of active methods of teaching, application of active methods of teaching in practice.

УДК 378.147

Болтянський О.В., к.т.н., доцент

Болтянська Н.І., к.т.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

**ІНСТРУМЕНТИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Анотація. Визначено мету активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Обґрунтовано необхідність впровадження у навчальний процес прогресивних технологій, форм і методів активного навчання для підвищення рівня професійної підготовки майбутніх інженерів.

Ключові слова: активізація, навчально-пізнавальна діяльність, форми навчання, методи навчання, засоби навчання.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку науки і техніки, швидкої зміни технологій, росту інноваційних процесів у сфері виробництва виникає необхідність поліпшення підготовки майбутніх інженерів за рахунок постійного відновлення знань, способів діяльності і творчих здібностей.

Орієнтація навчального процесу винятково на нагромадження знань і

вмінь унеможлиблює адаптацію випускників до життя і роботи в сучасному світі. Це вносить корективи в мету і завдання освіти, які полягають в необхідності підготовки висококваліфікованих, здатних до творчості, готових до вирішення нестандартних проблем професійного характеру фахівців [1].

У такий спосіб перед системою вищої освіти виникає проблема в здійсненні важливого впливу на розвиток творчої особистості студента і формування нового змісту підготовки випускників вищих технічних закладів до багатофункціональної інженерно-технічної діяльності. Перспективи суспільства вимагають у студентів розвитку високого рівня пізнавальної активності в процесі їх професійної підготовки. Одним з головних факторів, що забезпечує розвиток складних завдань професійної підготовки - є активізація пізнавальної діяльності студентів. Залучення студентів до активної творчої роботи, створення умов для всебічної реалізації в навчальному процесі важливих якостей студентів, які стануть основою професійного становлення.

Формування і активізація пізнавальної діяльності студентів лежить у центрі модернізації та удосконалення навчання студентів технічних спеціальностей. Навіть найбільш сучасні педагогічні технології та засоби навчання не сформулюють необхідних знань, способів діяльності і творчих здібностей студента, якщо він сам не займе активну особистісну позицію. Студента не можна примусити вчитися активно, його можна лише спонукати до активних дій шляхом реалізації певних методів, прийомів і умов навчання [2].

Тому активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів є одним з основних напрямів покращення навчально-виховного процесу вищих навчальних закладів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема активізації пізнавальної діяльності студентів вимагає пошуку нових підходів до подальшого вдосконалення форм, методів і засобів навчання. Значна кількість психолого-педагогічних досліджень присвячена проблемі формування пізнавального інтересу та пізнавальної активності, які є складовими компонентами пізнавальної діяльності.

Питання розвитку активності особистості та навчально-пізнавальної діяльності знайшли своє відображення в наукових дослідженнях відомих вчених. Загальні проблеми активізації пізнавальної діяльності студентів були в центрі уваги знаних вчених-педагогів А.А. Вербицького, Ю.К. Бабанського, І.А. Зязюна, Г.І. Щукіної, Г.С. Костюка, Д.Б. Е.В. Коротаєвої, М.І. Мамутова, В.Д. Мороза, Т.А. Тернавської, Г.І. Костишиної та ін. [3].

Проблема включення в активну навчально-пізнавальну діяльність і впровадження в навчальний процес інноваційних шляхів та методів розвитку пізнавальної діяльності постійно була в центрі уваги науковців, оскільки її успішне рішення дає можливість істотно підвищити ефективність, результативність та якість навчально-виховного процесу. Цій проблемі присвячені фундаментальні дослідження Я.І. Бурлаки [4].

Формулювання цілей статті. Визначити напрями активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів для підвищення ефективності навчання та якості підготовки фахівців.

Виклад основного матеріалу досліджень.

Професійний розвиток майбутнього інженера значною мірою пов'язаний з розвитком його творчого потенціалу. Професійно-творча підготовка майбутнього інженера є умовою його всебічного розвитку на етапі професійної підготовки, оскільки лише в процесі творчості реалізуються творчі можливості особистості та здійснюється їх розвиток. Рівень розвитку творчого потенціалу майбутнього інженера позначається не тільки на його професійній діяльності, а й на самому процесі його життя, самореалізації як засобу самоствердження через самовираження та саморозвиток. Орієнтація на професійно-творчу підготовку майбутнього інженера потребує впровадження новітніх педагогічних технологій у навчальний процес вищого закладу освіти, що дає змогу значною мірою подолати основний недолік – орієнтацію на репродуктивний тип навчання.

Одна з головних задач сучасної освіти – це створення стійкої мотивації у студентів до отримання знань, інша – пошук нових форм та інструментів освоєння цих знань.

Навчально-пізнавальна діяльність – це форма загальнолюдської діяльності, змістом якої є освоєння системи знань і методів діяльності, культурних цінностей і суспільних відносин. Навчально-пізнавальна діяльність студента забезпечує освоєння способів та досвіду професійного рішення практичних завдань, оволодіння професійним мисленням та творчістю, тобто вона є професійно спрямованою, або іншими словами – навчально-професійною діяльністю. У навчально-пізнавальному процесі студент виступає об'єктом педагогічної діяльності, продуктом якої, у свою чергу, є формований у студента індивідуальний досвід. Результатом педагогічної діяльності, як виконання її основної мети, є розвиток студента: його особистісне, інтелектуальне вдосконалення, становлення його як індивідуума, як суб'єкта навчальної діяльності. Об'єктом діяльності студента є наукова, теоретична і практична інформація, якою він має оволодіти.

Продукти його діяльності є відповіді (демонстрація знань, умінь, навичок), що оцінюються на іспитах, заліках, модульних екзаменах.

Активність кожного студента на всіх рівнях залежить від активізації навчального процесу в цілому, а навчальний процес – від особистості викладача, його вміння відповідним чином організовувати навчальну діяльність. Управління активністю студентів зазвичай називають активізацією. Активізацію можна визначити як постійний, безперервний процес стимулювання студентів до енергійного, цілеспрямованого вчення, подолання пасивної і стереотипної діяльності, спаду і застою у розумовій діяльності.

Головна мета активізації – формування активності студентів, підвищення якості навчального процесу, який спрямований на засвоєння емоційно-ціннісного досвіду, забезпечення адаптації особистості до соціального оточення, а також сприяння самореалізації та розкриттю професійного потенціалу особистості.

На даний час використовуються різні напрями активізації пізнавальної діяльності, що включають різноманітність форм, методів, засобів навчання, виправданий і свідомий вибір яких за умов умілого та педагогічно правильного поєднання суттєво впливає на ефективність навчальної діяльності, стимулює активність

Активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у великій мірі сприяють ігрові форми і методи навчання, самостійна робота, тестування а також проблемний метод навчання.

Значення вибору ігрових форм і методів у викладанні технічних дисциплін перебільшити складно, адже саме вони дозволяють оптимально враховувати вимоги обраної студентами спеціальності, створювати ситуації, що дають можливість швидко й ефективно вирішувати завдання, розвивати економічне мислення. Використання ігрових форм навчання забезпечує таку постановку завдання, що передбачає не одне, а цілий ряд професійних рішень.

Важливе місце в навчальному процесі має бути відведено самостійній робо ті як методу навчання і самоосвіти. У сучасній світовій педагогіці вищої школи самостійна робота студентів розглядається як провідна форма професійної підготовки майбутніх фахівців. Саме в процесі самостійної роботи студент стає творцем знань. Самостійна робота дозволяє найуспішніше реалізувати міждисциплінарний підхід, заохочення творчості, зв'язок теорії з практикою. Вона сприяє формуванню позитивного ставлення до праці, працездатності, захопленості роботою, реалістичності в оцінці

власних можливостей, самоорганізації, відповідальності за рішення, що приймаються, орієнтації на спільну діяльність, прагнення домагатися результату [5].

Не менш важливим шляхом активізації пізнавальної діяльності студентів під є тестова форма контролю якості знань студентів. У ході його реалізації необхідно впроваджувати розроблені педагогікою принципи контролю навчальної роботи і знань студентів, а саме: принцип об'єктивності перевірки і оцінки; принцип індивідуальності контролю; систематичності і регулярності контролю; всебічності контролю; принцип єдності вимог викладача до студентів, а також принцип етичності контролю.

Застосування проблемного методу навчання дозволяє здійснювати творчий розвиток пізнавальної активності особистості студента. Для того, щоб проблемне навчання було ефективним необхідно, щоб поставлена проблема містила пізнавальну складність для студентів, тобто знаходилась в „зоні найближчого розвитку”, а зіставлення нового із старим викликало позитивні емоції і спонукало студентів до пошукової діяльності, збуджувало творчу думку студентів, підвищуючи рівень пізнавального інтересу, активності і самостійності мислення. При цьому продуктивність пізнавальної діяльності в проблемному навчанні полягатиме в тому, що студент, аналізуючи, порівнюючи, синтезуючи, узагальнюючи фактичний матеріал, сам одержує з нього нову інформацію, тобто продукує нові знання.

Останнім часом почали використовуватися і такі креативні методи навчання, що спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності студентів, як „кейс-метод”, „мозковий штурм”, метод інциденту, пізнавальні ігри тощо.

При виборі тих чи інших методів навчання, перш за все, слід прагнути продуктивного результату.

Висновок. Тільки комплексне, системне урахування усіх сторін процесу навчання у вищих навчальних закладах дозволить правильно визначити напрями розв'язання головного завдання теорії та практики – підвищення ефективності навчання та якості підготовки фахівців, що реалізується через активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Бібліографічний список.

1. Закон України Про вищу освіту / Газета «Голос України» від 06.08.14 р. № 148.
2. Лузан П.Г. Формування активності студентів у навчанні / П.Г. Лузан, А.І. Дьомін, В.І. Рябчик. - К.: Вища шк., 1998. - 192 с.
3. Тернавська Т.А. Проблема активізації пізнавальної діяльності в

студентів ВНЗ Тернавська Т.А. // Наукові записки. Том 59. - 2006. - С. 36-42.

4. Бурлака Я.І. Підвищення пізнавальної активності студентів на заняттях / Бурлака Я.І. // Радянська школа. 1982. - № 9 - С. 81-83.

5. Мороз В.Д. Самостійна навчальна робота студентів: Монографія / Мороз В.Д. - Харків: ХМК, 2003.

Boltyanski O.V., Boltyanska N.I. Tools of activization of informative activity of students of technical specialties

Summary. The purpose of activation cognitive academic activity of students is determined. The necessity of implementing to process of studying the newest technologies, forms and methods of active learning in order to increase the level of professional development for future engineers is explained.

Keywords: activation, cognitive academic activity, forms of studying, methods of studying, facilities of studying.

УДК 37.013.42

Вертегел С.Я., ст. викладач

Таврійський державний агротехнологічний університет

ЗАСТОСУВАННЯ ТРЕНІНГОВИХ ЗАНЯТЬ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАРКЕТОЛОГІВ

Анотація. У статті досліджено теоретичні та методичні засади застосування тренінгових занять у практичній підготовці маркетологів в межах маркетингового управління. Обґрунтовано необхідність застосування активних методів навчання у сучасній підготовці студентів. Запропоновані методи проведення тренінгу та оцінки ефективності занять.

Ключові слова: тренінг, кейс, програма тренінгу, професійна підготовка, інтерактивне навчання.

Тренінгові методи навчання почали використовуватись у ВНЗ США ще на початку ХХ сторіччя в галузі права та медицини. Провідна роль у розповсюдженні тренінгового методу належить Гарвардській Школі Бізнесу.

Тренінг і традиційні форми навчання мають суттєві відмінності.